A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2013. október 22.*

„Tagállami kötelezettségszegés — A Bíróság kötelezettségszegést megállapító ítélete — A Volkswagen SA részvényesei által hozandó bizonyos határozatok meghozatalához 20%-os blokkoló kisebbséget előíró nemzeti szabályozás”

A C-95/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2012. február 21-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: E. Montaguti és G. Braun, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: T. Henze, J. Schwarze, J. Möller és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, E. Juhász, A. Borg Barthet, C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça, tanácselnökök, A. Rosas, G. Arestis, A. Arabadjiev (előadó), C. Toader, E. Jarašiūnas és C. Vajda bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. március 12-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2013. május 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

1 Keresetében az Európai Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– állapítsa meg, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság – mivel nem tett meg valamennyi, a C-112/05. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2007. október 23-án hozott (EBHT 2007., I-8995. o.), a Volkswagenwerk korlátolt felelősségű társaság társasági részesedéseinek privatizációjáról szóló 1960. július 21-i törvény (Gesetz über die Überführung der Anteilsrechte an der Volkswagenwerk Gesellschaft mit beschränkter Haftung in private Hand; BGBl. 1960 I, 39. szám, 585. o., és BGBl. 1960 III, 641-1-1. o.; a továbbiakban: VW-törvény) bizonyos rendelkezéseinek uniós joggal való összeegyeztethetetlenségére vonatkozó ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedést – nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– kötelezze a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy fizessen a Bizottságnak napi 282 725,10 euró összegű kényszerítő bírságot a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítésének késedelme miatt, a jelen ügyben hozott ítélet kihirdetésének napjától kezdődően az említett Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítéséig;

– kötelezze a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy átalányösszeget fizessen a Bizottságnak, amely 31 114,72 euró napi összeg és azon napok szorzatának felel meg, amelyeken fennáll a jogsértés, a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet kihirdetése és a jelen ügyben hozandó ítélet, illetve azon időpont között, amikor e tagállam véget vet a jogsértésnek;

– a Németországi Szövetségi Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

A jogvita előzményei és a Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet

2 A VW-törvény elfogadásának idején, 1960-ban, a német szövetségi állam és Alsó-Szászország tartomány volt a Volkswagenwerk GmbH (a továbbiakban: Volkswagen) két legfőbb tagja, akik a törzstőkében 20–20%-os részesedéssel rendelkeztek. E törvény alkalmazásában a Volkswagen korlátolt felelősségű társaságból részvénytársasággá alakult.

3 A német szövetségi állam a későbbiekben megvált az e társaságban fennálló részesedésétől, míg Alsó-Szászország tartomány megtartotta a 20%-os részesedését.

4 A VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése a Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet kihirdetését megelőző változatában úgy rendelkezett, hogy ha a valamely részvényest megillető részvények névértékeinek összege meghaladja az alaptőke egyötödét, akkor ennek a részvényesnek a szavazati joga azoknak a szavazatoknak a számára korlátozódik, amelyet az alaptőke egyötödének megfelelő névértékű részvények biztosítanak.

5 Az említett törvény 4. §-a, amely „A társaság alapszabálya” címet viseli, a Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet kihirdetését megelőző változatában a következőképpen rendelkezett:

„(1) A Németországi Szövetségi Köztársaság és Alsó-Szászország tartomány két-két tagot delegálhat a felügyelőbizottságba mindaddig, amíg a társaságban részvényekkel rendelkezik.

[…]

(3) A közgyűlés olyan határozatait, amelyek meghozatalához a részvénytársaságokról szóló törvény szerint a határozathozatalkor képviselt alaptőke legalább háromnegyedes többsége szükséges, az e határozathozatalkor képviselt alaptőke több mint négyötödös többségével lehet meghozni."

6 A Bíróság a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet rendelkező részének 1. pontjában a következőket mondta ki:

„A Németországi Szövetségi Köztársaság – mivel hatályban tartotta [a VW-törvény] 4. §-a (1) bekezdésének, valamint a 4. §-ának (3) bekezdésével egybevetett 2. §-a (1) bekezdésének […] – nem teljesítette az EK 56. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit."

7 Ezen ítéletet követően a Németországi Szövetségi Köztársaság elfogadta a Volkswagenwerk korlátolt felelősségű társaság társasági részesedéseinek privatizációjáról szóló törvény módosításáról szóló 2008. december 8-i törvényt (Gesetz zur Änderung des Gesetzes über die Überführung der Anteilsrechte an der Volkswagenwerk Gesellschaft mit beschränkter Haftung in private Hand, a továbbiakban: a VW-törvény módosításáról szóló törvény), amelyet 2008. december 10-én hirdettek ki a Bundesgesetzblattban (BGBl 2008 I, 56. szám, 2369. o.), és amely 2008. december 11-én lépett hatályba.

8 E törvény hatályon kívül helyezte többek között a VW-törvény 2. §-át és 4. §-ának (1) bekezdését. Nem módosította azonban a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdését.

A pert megelőző eljárás

9 2007. december 24-i levelével a Bizottság felszólította a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy tájékoztassa a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítése érdekében hozott vagy hozni szándékozott intézkedésekről.

10 2008. március 6-i levelében e tagállam azt válaszolta, hogy a szövetségi igazságügyi minisztérium törvénytervezetet készített az ítélet végrehajtása céljából, és e tervezet az érintett szolgálatok közötti egyeztetés tárgyát képezi.

11 2008. június 5-én a Bizottság felszólító levelet küldött az említett tagállamnak, amelyben felhívta arra, hogy két hónapon belül nyújtsa be észrevételeit.

12 A Németországi Szövetségi Köztársaság ugyanazon a napon megküldte a Bizottságnak a minisztertanács által jóváhagyott, a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet végrehajtására szánt törvénytervezetet, előadva, hogy a jogalkotási eljárás késedelem nélkül elkezdődik.

13 2008. december 1-jén a Bizottság indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben felszólította a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy e vélemény átvételétől számított két hónapon belül fogadja el az említett ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

14 A Bizottság megállapította továbbá, hogy míg a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet végrehajtását célzó törvénytervezetben szerepel a VW-törvény 2. §-ának és 4. §-a (1) bekezdésének hatályon kívül helyezése, a tervezet hatályban hagyja ugyanezen törvény 4. §-ának (3) bekezdését. A Bizottság hozzáfűzte, hogy semmilyen információt nem szolgáltattak a Volkswagen alapszabálya azon részeinek módosításával kapcsolatban, amelyek a VW-törvény kifogásolt rendelkezéseit tükrözik.

15 2008. december 10-én elfogadták a VW-törvény módosításáról szóló 2008. december 8-i törvényt, amely lényegében megegyezett a jogszabálytervezet szövegével.

16 2008. december 17-i levelében a Németországi Szövetségi Köztársaság arra vonatkozó javaslatot nyújtott be a Bizottsághoz, hogy a felek közösen nyújtsanak be a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet értelmezése iránti kérelmet a Bírósághoz, az Európai Unió Bíróságának alapokmánya 43. cikkével és eljárási szabályzata 102. cikkével összhangban.

17 Mivel a Bizottság nem tett lépéseket e javaslat megvalósítására, a Németországi Szövetségi Köztársaság 2009. január 29-i levelében válaszolt az indokolással ellátott véleményre, előadva, hogy a VW-törvény módosításáról szóló törvény hatálybalépését követően úgy tekinti, hogy teljes körűen teljesítette a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletben foglaltakat.

18 2012. február 21-én a Bizottság – mivel úgy vélte, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság csak részben teljesítette az említett ítéletben foglaltakat – megindította a jelen keresetet.

A keresetről

A Volkswagen alapszabályával kapcsolatos kifogásról

A felek érvei

19 A Bizottság úgy véli, hogy a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletben foglaltak maradéktalan teljesítésének nem csupán a VW-törvény módosítását kell magában foglalnia, hanem a Volkswagen alapszabályának módosítását is. Az említett alapszabály jelenlegi változata ugyanis a 25. cikkének (2) bekezdésében még mindig tartalmaz a csökkentett blokkoló kisebbséggel kapcsolatos záradékot, amely lényegében a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdésében előírthoz hasonló. Ráadásul a szavazati jog felső határának előírásával kapcsolatos záradékot csupán 2009 szeptemberében törölték az említett alapszabályból, azaz 9 hónappal a VW-törvény vonatkozó rendelkezésének hatályon kívül helyezését követően. A Bíróság ítéletének 26. pontjában kimondta, hogy a fent említett rendelkezések a tőke szabad mozgása szempontjából nemzeti intézkedésnek tekintendőek.

20 A Bizottság e tekintetben emlékeztet arra, hogy ha a Bíróság megállapítja, hogy egy tagállam nem teljesítette a Szerződésekből eredő kötelezettségeinek egyikét, e tagállam az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdésével összhangban köteles „a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések megtételére”. Ennélfogva, mivel a Volkswagen részvényesei Alsó-Szászország tartományon keresztül a hatóságok, ilyen minőségükben nem csupán lehetőségük, de a kötelességük is lett volna e társaság alapszabályának szükséges módosításaira vonatkozóan javaslatot tenni.

21 A Németországi Szövetségi Köztársaság úgy véli, hogy a Volkswagen alapszabálya módosításának hiányára alapított kifogás elfogadhatatlan, amennyiben ezen alapszabály nem képezte a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet tárgyát. Ezen ítéletben ugyanis a Bíróság csupán a VW-törvény bizonyos rendelkezéseit vizsgálta meg.

22 Mindenesetre – figyelembe véve, hogy a Volkswagen magántársaság – a Németországi Szövetségi Köztársaság nem tehető felelőssé e társaság cselekedeteiért és mulasztásaiért, hiszen a részvénytársaságokról szóló 1965. szeptember 6-i törvény (Aktiengesetz; BGBl. 1965 I, 1089. o.) 134. §-a (1) bekezdésének a vállalati ágazatbeli ellenőrzésről és átláthatóságról szóló 1998. április 27-i törvénnyel (Gesetz zur Kontrolle und Transparenz im Unternehmensbereich) (BGBl. 1998 I, 786. o.) módosított változatának 119. §-a (1) bekezdésének 5. pontja értelmében kizárólag az ilyen társaságok részvényesei módosíthatják a közgyűlés alkalmával a társaság alapszabályát.

A Bíróság álláspontja

23 Az EK 260. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást az ítéletek végrehajtására irányuló külön eljárásnak, más szóval végrehajtási eljárásnak kell tekinteni (a Bíróság C-304/02. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítéletének [EBHT 2005., I-6263. o.] 92. pontja). Következésképpen annak keretében csak azokat a Szerződés szerinti tagállami kötelezettségszegéseket lehet kezelni, amelyeket a Bíróság az EK 258. cikk alapján megalapozottnak talált (a C-457/07. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-8091. o.] 47. pontja).

24 A fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletben a Bíróság egyáltalán nem vizsgálta annak kérdését, hogy a Volkswagen alapszabálya lett volna az EUM-Szerződés alapján a Németországi Szövetségi Köztársaságot terhelő kötelezettségek megszegésének alapja. Az ezen ítélet alapjául szolgáló jogvita tárgya kizárólag a VW-törvény bizonyos rendelkezéseinek az említett Szerződéssel való összeegyeztethetősége volt.

25 A Bizottság állításaival ellentétben a Bíróság az említett ítélet 26. pontjában nem azt állapította meg, hogy magát a Volkswagen alapszabályát kell nemzeti intézkedésnek tekinteni, hanem azt, hogy „[f]eltéve, hogy […] a VW-törvény olyan megállapodás átvételére korlátozódik, amelyet magánjogi szerződésnek kellene minősíteni, meg kell állapítani, hogy az a tény, hogy ez a megállapodás törvény tárgyát képezte, elegendőnek bizonyul ahhoz, hogy ezt a megállapodást a tőke szabad mozgása szempontjából nemzeti intézkedésnek tekintsük”.

26 Következésképpen a Volkswagen alapszabálya módosításának hiányára alapított kifogást mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

A VW-törvénnyel kapcsolatos kifogásról

A felek érvei

27 A Bizottság szerint a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletből következik, hogy a blokkoló kisebbség küszöbének a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdéséből következő csökkentése az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdése önálló megsértésének minősül. Ezen ítélet több eleme is megerősíti e következtetést, többek között az alábbiak:

– azon tény, miszerint egyfelől a Bizottság három különálló kifogásra hivatkozott, amelyek egyike a blokkoló kisebbség VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdésében előírt csökkentésére irányul, és másfelől, hogy a kifogások egyikét sem utasította el a Bíróság, amint az említett ítélet 81. pontja is mutatja;

– a Németországi Szövetségi Köztársaságnak az összes költség viselésére való kötelezése alátámasztja, hogy a Bizottság az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított valamennyi kifogás tekintetében pernyertes lett. Az ugyanezen ítélet 83. pontjában tett megállapítás, amely szerint e tagállam „az általa felhozott jogalapok többsége tekintetében pervesztes lett”, és ennek okán kötelezni kell a költségek viselésére, inkább a kereset annyiban történő elutasításával magyarázható, hogy a letelepedés EUMSZ 49. cikkben rögzített szabadságának megsértésén is alapult;

– a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 48. és 50. pontja, amelyekből kitűnik, hogy a blokkoló kisebbség küszöbének csökkentése önmagában lehetőséget biztosít a Volkswagen állami részvényeseinek arra, hogy e társaságra jelentős befolyást gyakoroljanak a társaságokra vonatkozó általános szabályok szerint megkövetelt befektetések nélkül;

– ezen ítélet 51. pontja, ahol a Bíróság – megállapítva, hogy a szavazati jogok felső határának előírása a blokkoló kisebbség küszöbének csökkentésével létrehozott jogi hátteret „egészíti ki” – úgy találta, hogy e háttér önmagában lehetővé teszi az említett közjogi jogalanyok számára, hogy az ilyen kisebb mértékű befektetéssel is jelentős befolyást gyakoroljanak az említett társaság döntéseire, és

– ezen ítélet 54. pontjában a „korlátozás” kifejezés többes számban történő használata, a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése és 4. §-ának (3) bekezdése között az „és” kötőszó használata az „együttesen” helyett, amelyből a Bizottság arra következtet, hogy e két rendelkezés két egymástól független korlátozást jelent.

28 Egyébiránt a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 40., 41., 51., 52. és 72–81. pontjának együttes olvasatából kitűnik, hogy a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdésében a szavazati jogok felső határának előírása önmagában szintén a tőke szabad mozgásának indokolatlan korlátozását jelenti. Ennélfogva ezen ítéletben semmi sem enged arra következtetni, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság szabadon megválaszthatta volna, hogy a két rendelkezés közül melyiket helyénvaló hatályon kívül helyezni az említett ítélet végrehajtása érdekében.

29 A fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet rendelkező részét illetően a Bizottság úgy véli, hogy azt az ítélet indokolására, és különösen a fent kifejtett elemekre tekintettel kell értelmezni.

30 A Németországi Szövetségi Köztársaság úgy véli, hogy az említett ítélet rendelkező részének 1. pontjából világosan kitűnik, hogy az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésének a Bíróság által megállapított megsértése a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdésével „egybevetett” 2. §-a (1) bekezdéséből ered. Következésképpen az ugyanezen ítéletben megállapított kötelezettségszegés kizárólag a szavazati jogok felső határát előíró rendelkezés, azaz a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése, és a blokkoló kisebbséggel kapcsolatos rendelkezés, azaz a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdése közötti összefüggés következménye.

31 E következtetést megerősíti többek között a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 30., 43., 51., 54., 56. és 78. pontja.

32 Nem releváns azon tény, hogy a Bíróság a Németországi Szövetségi Köztársaságot kötelezte a költségek viselésére, mivel – amint a szóban forgó ítélet 83. pontjából kitűnik – ez azon a megállapításon alapul, hogy e tagállam az általa felhozott jogalapok „többsége” tekintetében pervesztes lett.

A Bíróság álláspontja

33 Az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdése értelmében, ha a Bíróság megállapítja, hogy egy tagállam nem teljesítette a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségét, az adott államnak meg kell tennie a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

34 A fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet kihirdetését követően és a Bizottság által a jelen eljárás keretében kiadott, indokolással ellátott véleményben e célból előírt határidőn belül a Németországi Szövetségi Köztársaság hatályon kívül helyezte a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdését és 4. §-ának (1) bekezdését. Hatályban tartotta ugyanakkor e törvény 4. §-ának (3) bekezdését.

35 E körülmények között meg kell határozni, hogy e tagállam az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdése értelmében köteles volt-e a VW-törvény ezen utóbbi rendelkezését is hatályon kívül helyezni vagy módosítani a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet teljes mértékben való végrehajtása érdekében.

36 Ez az eset állna fenn, ha ezen ítéletben a Bíróság a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdéséből önállóan eredő kötelezettségszegést állapított volna meg.

37 E tekintetben különös jelentőséggel bír az említett ítélet rendelkező része, amely leírja a Bíróság által megállapított kötelezettségszegést. Az említett rendelkező rész 1. pontjában a Bíróság, eltérve e tekintetben a Bizottság kérelmétől, kimondta, hogy, „a Németországi Szövetségi Köztársaság – mivel hatályban tartotta a [VW]-törvény, valamint a 4. §-ának (3) bekezdésével egybevetett 2. §-a (1) bekezdésének a jelen jogvitában alkalmazandó változatát – nem teljesítette az [EUMSZ 63. cikk] (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit”.

38 A „valamint” kötőszó és az „egybevetett” kifejezés használatával a Bíróság megkülönböztette a VW-törvény 4. §-ának (1) bekezdéséből eredő kötelezettségszegést ugyanezen törvény 4. §-ának (3) bekezdése és 2. §-ának (1) bekezdése együttes alkalmazásából eredő kötelezettségszegéstől.

39 Így a VW-törvény 4. §-ának (1) bekezdéséből eredő kötelezettségszegéstől eltérően a Bíróság nem állapított meg az e törvény 4. §-ának (3) bekezdéséből eredő, önálló kötelezettségszegést, hanem kizárólag egy, e rendelkezésnek a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdésével együttes alkalmazásából eredőt állapított meg.

40 E következtetést megerősíti a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet indokolása, amelyre tekintettel értelmezendő az ítélet rendelkező része (lásd a 135/77. sz. Bosch-ügyben 1978. március 16-án hozott ítélet [EBHT 1977., 855. o.] 4. pontját és a C-526/08. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2010. június 29-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-6151. o.] 29. pontját).

41 E tekintetben kitűnik először is ezen ítélet 30. pontjából, hogy a Bíróság úgy határozott, együttesen vizsgálja meg a VW-törvény 2. §-a (1) bekezdésének és 4. §-a (3) bekezdésének az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésével való összeegyeztethetetlenségére alapított kifogásokat, nem csupán a felek érvelése miatt, hanem az „[e] két rendelkezés[…] által előidézett együttes joghatások[…]” miatt is.

42 Másodszor ugyanezen ítélet 43. pontjában a Bíróság kiemelte, hogy a szavazati jogok VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdésében előírt felső határának joghatásait „[e] törvény 4. §-ának (3) bekezdésében előírt […] követelménnyel összefüggésben” kell vizsgálni.

43 Harmadszor, miután az említett ítélet 50. pontjában megállapította, hogy a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdése olyan szabályozási eszközt hoz létre, amely lehetővé teszi a közjogi jogalanyok számára, hogy a társaságokra vonatkozó általános szabályokban megkövetelthez képest kisebb mértékű befektetéssel fenntartsák maguknak a blokkoló kisebbséget, amelynek révén megakadályozhatják egyes fontos határozatok meghozatalát, a Bíróság ezen ítélet 51. pontjában kifejtette, hogy a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése, azáltal hogy a szavazati jogok felső határát minden esetben 20%-ban állapítja meg, „olyan jogi hátteret egészít ki, amely az említett közjogi jogalanyok számára biztosítja a lehetőséget, hogy az ilyen kisebb mértékű befektetéssel is jelentős befolyást gyakoroljanak”.

44 Negyedszer a Bíróság ugyanezen ítélet 56. pontjában megállapította, hogy „a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése és 4. §-ának (3) bekezdése együtt a tőke szabad mozgásának az [EUMSZ 63. cikk] (1) bekezdése szerinti korlátozását képezik”. E megállapítás kontrasztba állítható az említett ítélet 68. pontjában tett megállapítással, amelynek értelmében a „a VW-törvény 4. §-ának (1) bekezdése a tőke szabad mozgásának az [EUMSZ 63. cikk] (1) bekezdése szerinti korlátozását képezi”.

45 A fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet indokolása ekképpen megerősíti az ítélet rendelkező részének 1. pontját, amely szerint a Bíróság által megállapított kötelezettségszegés nem a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdéséből ered önállóan, hanem kizárólag e rendelkezésnek e törvény 2. §-ának (1) bekezdésével együttes alkalmazásából.

46 E következtetést a Bizottság által felhozott egyetlen elem sem vonhatja kétségbe.

47 Először is a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 48. és 50. pontjának a Bizottság általi értelmezése ezen ítélet részleges olvasatán alapszik, amely nem veszi figyelembe sem az ítélet különböző részei közötti szerves kapcsolatot, sem az indokolás teljességét és koherenciáját. Amikor ezen ítélet 50. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdése „olyan szabályozási eszközt hoz létre, amely lehetővé teszi a közjogi jogalanyok számára, hogy a társaságokra vonatkozó általános szabályokban megkövetelthez képest kisebb mértékű befektetéssel fenntartsák maguknak a blokkoló kisebbséget, amelynek révén megakadályozhatják egyes fontos határozatok meghozatalát”, – a Bizottság felvetésével ellentétben – egyáltalán nem nyilatkozott annak kérdéséről, hogy e rendelkezés önmagában megsérti-e az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdését, vagy sem. E pont egyébiránt az ítélet ezt megelőző pontjaiban kifejtett érvelésbe illeszkedik, ahol a Bíróság a 30. és 43. pontban megállapította, hogy a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdését e törvény 4. §-ának (3) bekezdésével „együtt” szükséges vizsgálni, tekintettel többek között az „együttes joghatásokra”. Az említett ítélet 48. pontját illetően, amelyre a Bizottság szintén hivatkozik, elegendő megállapítani, hogy az csak azt a tisztán ténybeli megállapítást tartalmazza, amely szerint „1960-ban, a VW-törvény elfogadásának idején a szövetségi állam és Alsó-Szászország tartomány volt az újonnan privatizált Volkswagen társaság két legfőbb részvényese [helyesen: tagja], akik 20–20%-os részesedéssel rendelkeztek az alaptőkében [helyesen: törzstőkében]”.

48 Másodszor a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 51. pontját szintén az ítélet többi részének fényében kell értelmezni. Így, amikor a Bíróság megállapította, hogy a szavazati jogok felső határának előírása olyan jogi hátteret „egészít ki”, amely az említett közjogi jogalanyok számára biztosítja a lehetőséget, hogy kisebb mértékű befektetéssel is jelentős befolyást gyakoroljanak a Volkswagen által hozott döntésekre, – a Bizottság állításával ellentétben – a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése és 4. §-ának (3) bekezdése egymást kiegészítő jellegét hangsúlyozta, és nem ez utóbbi rendelkezés önálló hatásait.

49 Harmadszor ezen intézmény nem következtethet az említett ítélet 54. pontjában szereplő „korlátozások” kifejezés többes számban történő használatából, sem az „és” kötőszó alkalmazásából arra, hogy a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése és 4. §-ának (3) bekezdése a tőke szabad mozgásának önálló, egymástól független korlátozását képezné. Ugyanebben a pontban a Bíróság megállapította, hogy e két rendelkezés olyan „jogi eszközt” képez, amely korlátozhatja a közvetlen befektetők azon lehetőségét, hogy részesedést szerezzenek a társaságban, abból a célból, hogy olyan tartós és közvetlen gazdasági kapcsolatokat hozzanak létre vagy tartsanak fenn vele, amelyek biztosítják számukra, hogy ténylegesen részt vegyenek az irányításában vagy ellenőrzésében. Ráadásul ugyanezen ítélet 56. pontjában a Bíróság megállapította, hogy „a VW-törvény 2. §-ának (1) bekezdése és 4. §-ának (3) bekezdése együtt a tőke szabad mozgásának az EK 56. cikk (1) bekezdése szerinti korlátozását képezik”.

50 Negyedszer, jóllehet a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 81. pontjában a Bíróság elfogadta a Bizottság által hivatkozott és az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított kifogásokat, e körülmény nem tekinthető azonosnak – ezzel ellentétes kifejezett utalás hiányában – annak Bíróság általi megállapításával, hogy a VW-törvény 4. §-ának (3) bekezdés önmagában a tőke szabad mozgásának korlátozását jelentené.

51 Ötödször azon tény sem támasztja alá a Bizottság álláspontját, hogy a Bíróság a Németországi Szövetségi Köztársaságot kötelezte az összes költség viselésére. E költségek viselésére kötelezést – amint ez az ítélet 83. pontjából kitűnik – azon megállapítás indokolja, miszerint e tagállam „az általa felhozott jogalapok többsége tekintetében” pervesztes lett.

52 Következésképpen a Németországi Szövetségi Köztársaság – egyrészt a VW-törvény 4. §-a (1) bekezdésének, másrészt e törvény 2. §-a (1) bekezdésének hatályon kívül helyezésével, véget vetve ekképpen az utóbbi rendelkezés és az említett törvény 4. §-ának (3) bekezdése együttes alkalmazásának – az előírt határidőn belül eleget tett az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeinek.

53 Ennélfogva e kifogást, és következésképpen a kereset egészét el kell utasítani.

A költségekről

54 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Bizottságot, mivel pervesztes lett, a Németországi Szövetségi Köztársaság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a keresetet elutasítja.

2) A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások